

בבית המשפט העליון

בע"מ 2355/14

לפני: כבוד השופט א' רובינשטיין

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: פלונית

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (סגן הנשיאה שילה, נד"ב ופלאוט) בעמ"ש 47519-01-14 מיום 6.3.14

בשם המבקש: בעצמו

החלטה

א. בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (סגן הנשיאה שילה, נד"ב ופלאוט) בעמ"ש 47519-01-14 מיום 6.3.14, שבגדרו נדחה בחלקו ערעורו של המבקש על פסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה בראשון לציון (סגן הנשיאה י' כהן) בתמ"ש 25998-02-11, תמ"ש 29237-12-12 ותמ"ש 46781-03-11 מיום 12.12.13. בהליכים הותר למשיבה להגר לאנגליה עם שני ילדיה הקטינים, תוך קביעת הסדרי קשר וביקור.

רקע

ב. הצדדים נפגשו בהונג קונג; המבקש הוא יהודי ולעת ההיא היתה המשיבה חסרת דת. ביום 18.8.06 נישאו באנגליה, שם מתגוררת אם המשיבה, ועלו ארצה. לזוג שני ילדים, בת ילידת 2007 ובן יליד 2008. לימים התגיירה המשיבה בישראל, והצדדים נישאו שוב כדת משה וישראל בשלהי שנת 2009.

ג. בין הצדדים מתנהלים הליכים שונים החל מחודש מארס 2010, לרבות תביעות למשמורת ולמזונות, בקשות לצוי הגנה והליכי בזיון בית משפט. ביום 10.2.11 ניתן פסק דין, שבו נקבע שמשמורת הקטינים תהא אצל המשיבה, והמבקש חויב במזונותיהם. ביום 14.2.11 הגישה המשיבה תביעה בה עתרה להתיר לה להגר עם הקטינים לאנגליה.

ד. בית המשפט לענייני משפחה סבר, בהסתמך, בין היתר על חוות דעת מטעם שירותי הרווחה וחוות דעת מקצועיות לעניין מסוגלות הורית, לרבות אבחון פסיכיאטרי, כי יש לאפשר את הגירת הקטינים עם אמם, תוך שקבע הסדרים לשמירת הקשר עמם. כן ניתן צו עיכוב יציאה מהארץ כנגד המבקש למשך שנה, שבמהלכה יתאפשר למשיבה לפנות לרשויות באנגליה על מנת להסדיר את מפגשי האב עם הקטינים בעת ביקוריו. בפסק הדין הוסבר, כי נקודת המוצא בו היא פסק דין חלוט מיום 10.2.11, שלפיו טובת הקטינים היא הימצאותם במשמורת המשיבה. הוטעם, כי כעולה מחוות הדעת שהוגשו לבית המשפט, למשיבה יכולות כלליות טובות ויכולות הוריות תקינות, וכי היא עושה כמיטב יכולתה כדי להקל על מצוקת הקטינים. מנגד, כך הוסבר, עולה מחוות הדעת, כי שיפוט המציאות של המבקש לקוי, הוא בעל אישיות פרנואידית, ואינו משתף פעולה עם גורמי המקצוע. צוין, כי המבקש אינו מצליח לווסת דחפים תוקפניים, והוא עלול להוות סיכון פיסי למשיבה ולקטינים. בית המשפט הדגיש את הסכנה הטמונה בהתנהגות המבקש, אשר עלולה להגיע לאלימות. הוטעם, כי אמנם חוות הדעת אינן מתייחסות לשאלת ההגירה מפורשות, אולם הקביעות המקצועיות באשר למסוגלותו ההורית של המבקש מחד גיסא, ומסוגלותה ההורית הטובה של המשיבה מאידך גיסא, הן כה מובהקות, עד כי לא נותר ספק שטובת הקטינים היא להגר עם אמם. לכך מצטרפת העובדה שהמבקש מקשה על המשיבה בכל דרך, אינו משלם את המזונות שנפסקו ופוגע בפרנסתה. הוסף, כי דחיית תביעת ההגירה תביא להחמרת מצב המשיבה עקב התנהגות המבקש ותשפיע לרעה על מצב הילדים. בית המשפט התרשם, כי הקטינים מסוגלים לבצע את המעבר ללא שתיגרם להם טראומה, ומבלי שייגרם נזק להתפתחותם התקינה. בית המשפט הדגיש לבסוף, כי המבקש "יצא...חוצץ כנגד כל גורם אשר לא ראה עין בעין עמו", וכי עמד מאחורי פרסומים מבזים ושקריים כנגד הגורמים המקצועיים העוסקים במלאכה. עוד צוין, כי "מהתנהלות הנתבע במהלך ניהול ההליכים נוכחתי לדעת כי הוא מוכן להקריב את טובת ילדיו ואת האינטרסים שלהם לטובת מאבקו ולשם השגת ניצחון ב'קרב' מול התובעת, וכי הלכה למעשה האינטרסים האישיים שלו, והם בלבד, עומדים לנגד עיניו ומנחים אותו". הוסף בהקשר זה, כי המבקש הביא לרישום הערה המתייחסת לקטינים במרשם פסולי החיתון בבית

הדין הרבני. נוכח המתואר נקבע כאמור, כי יש לאפשר את הגירת הקטינים עם אמם. בית המשפט הורה, כי ייקבעו הסדרים לקיום קשר טלפוני וחזותי עם. כן נקבע, כי המשיבה תגיע לישראל לפחות פעמיים בשנה, והיא תשא במימון הטיסות, בתנאי שהמבקש יפרע את חיוביו למזונות, שאחרת יישא הוא בהוצאות הללו. עד להגירת המשיבה עם הקטינים יתקיימו הסדרי ראייה במרכז קשר תחת פיקוח. הושתו על המבקש הוצאות בגובה 70,000 ₪.

ה. המבקש עירער לבית המשפט המחוזי. בית המשפט המחוזי ביקש חוות דעת משלימה לעניין שאלת ההגירה. לאחר שעיין בחוות הדעת סבר, כי אין לשנות ממסקנותיו של בית המשפט לענייני משפחה. הודגש, כי הנחת היסוד היא שמשמורת הקטינים ניתנה למשיבה מתוך ראייה כי מסוגלותה ההורית טובה יותר. צוין, כי בהעדר מקור פרנסה, לאחר שהמבקש גרם לפיטוריה של המשיבה ממקום עבודתה, ונוכח העובדה שאינו משלם מזונות, חרף הכנסותיו הגבוהות, נוצרה "מצוקה כלכלית אמיתית אצל המשיבה, אשר תתעצם ללא נשוא עם הישארותה בארץ, וכמובן שתשפיע לרעה על המצב הקטינים. המשיבה, בלית ברירה, נתמכת בידי אמה, אשר מתגוררת באנגליה. למשיבה אין משפחה, חברים, או מערכת תומכת אחרת בארץ". הוסבר, בהתבסס על התרשמות בית המשפט לענייני משפחה, כי למשיבה תכנית הגירה מסודרת, תוך שמירה על קשר עם המבקש וכוונה לשמירה על זיקת הקטינים לדת היהודית. כן סמך בית המשפט המחוזי ידיו על התרשמות בית המשפט לענייני משפחה, כי המשיבה תכבד את ההחלטה לעניין שמירת הקשר עם המבקש. בית המשפט דחה איפוא את ערעור המבקש לעניין ההגירה, אך החליט להעמיד את צו עיכוב היציאה מהארץ שניתן כנגד המבקש על חודשיים בלבד. צוין, כי צו עיכוב יציאה מן הארץ שניתן כנגד המבקש למשך שנה "אינו מידתי, ויש בו פגיעה בזכויות יסוד של המערער באופן שאינו קשור דווקא לסכסוך שלפנינו". נקבע, כי הגירת הקטינים לא תתרחש לפני יום 1.4.14. על המבקש הוטלו הוצאות בגובה 25,000 ₪.

הבקשה

ו. בבקשה שבפניי, שהגיעתני בצהרי יום ה- 30.3.14, נטען כנגד מהימנות המומחית בתחום הפסיכיאטריה. לטענת המבקש, היא סילפה את שהובא בפניה, ולא הוצגו בפניה תסקירי שירות הרווחה. נטען, כי בית המשפט קמא עיוות את חוות הדעת המשלימה. הוסף, כי המשיבה ועורך דינה שיקרו ביודעין לבית המשפט, וכי המשיבה ניסתה בעבר "להבריח" את הקטינים. לבסוף הוטעם, כי עד למתן פסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה היו הקטינים כמעט מחצית מהזמן בטיפול המבקש, ולכך לא

ניתנה הדעת. עוד נאמר, כי המבקש אינו עובד ופרנסתו דחוקה. לצד הבקשה לרשות ערעור הוגשה בקשה לעיכוב ביצוע עד למתן החלטה בבקשה.

הכרעה

ז. עיינתי בבקשה, בפסקי הדין, בחוות הדעת ובתסקירים השונים, ולאחר העיון לא ראיתי מקום למתן רשות ערעור ולהתערבות בהכרעותיהם של בתי המשפט הקודמים. התיקים המכונים "תיקי הגירה" הם מן הקשים שלפני בית המשפט, שכן כוללים הם ניתוק משמעותי של ילדים מאחד מהוריהם" (בע"מ 4028/12 פלוני נ' פלונית (2012), פסקה י"ב); ניתוק זה משמעו היעדר אפשרות לפגישות תכופות שבועיות, למשל, אף כי נכללים הסדרי מפגש עתידיים.

בבואו של בית המשפט להכריע בתיקים אלה ניצבת לנגד עיניו בראש וראשונה טובת הילד:

"בקשת הגירה של הורה עם ילדיו תיבחן לאור עקרון טובת הילדים בלבד. בעניין זה יתחשב בית-המשפט בדעת הילדים; באיכות הקשר בין הילדים לכל אחד משני ההורים; ביכולת האובייקטיבית והסובייקטיבית לשמירת קשר בין הילדים להורה שהמשמורת לא בידיו, אם תאושר הגירת הילדים, ונכונות ההורה שבידיו המשמורת לסייע בקיומו של קשר זה ובמסוגלות הילדים להיקלט בסביבה אליה מתבקשת ההגירה. אמות-מידה אלה יישקלו לאור נסיבותיו המיוחדות של כל מקרה" (רע"א 4575/00 פלוני נ' אלמוני, פ"ד נה (2) 321, 333 (2001) (השופטת דורנר)).

בחינת טובת הילד מחייבת ככלל הסתייעות במומחים. לחוות דעתם נודעת חשיבות רבה, אם כי לא בלעדית, בתיקים כגון דא, שלקושי האינהרנטי הטמון בהם, מתווסף הניסיון הבלתי אפשרי לחזות את הנולד במציאות מורכבת ולא ודאית.

ח. בחינת מכלול השיקולים שפורטו בנסיבות המקרה, מובילה לתוצאה שאליה הגיעו בתי המשפט קמא, כי יש להתיר את הגירת המשיבה עם הקטינים. ההתרשמות החד משמעית העולה מחוות הדעת המקצועיות, היא כי המבקש אינו יכול לשמש משמורן ראוי לקטינים (יוזכר, כי המדובר בפסק דין חלוט); אמנם הוסבר, כי המבקש הוא אב חם ומעורב, המאמין ביכולתו לספק את צרכיהם של ילדיו, ואכן יש להניח שכך הוא ואפשר להבין לאהבתו את ילדיו. אולם, מאפייניו האישיותיים כעולה מן החומר מעוררים חשש, כי לא יוכל לאפשר לילדיו את הטיפול הראוי. הוסבר, כי שיפוט

המציאות של המבקש לקוי, כי הוא נוטה לאבדן של שיפוט המציאות אל מול סיטואציות טעונות רגשית, וכי יש ליקוי ביכולת התבוננותו הפנימית או בקרה על מעשיו והשלכותיהם על רווחת ילדיו ולצרכיהם, והוא אינו מתחשב בעמדת גורמי המקצוע. כן התרשם בית המשפט, שקיים חשש להתנהגות אימפולסיבית על השלכותיה. למול זאת ההתרשמות הברורה של גורמי המקצוע היא כי למשיבה יכולות הוריות טובות, וכי היא עושה כמיטב יכולתה כדי להקל על מצוקת הקטינים ולסייע בעדם. כן התרשמו הגורמים המקצועיים ובתי המשפט קמא, שהיא תשמור על קשר בין הקטינים למבקש באופן מיטיב. התרשמותם של בתי המשפט הקודמים היתה, כי ניתן לסמוך על המשיבה שתגיע עם הקטינים לביקורים בישראל. המשיבה לא נדרשה להעמיד ערבויות לצורך כך. לעת זו, אין מקום להתערבות בהקשר זה, גם נוכח אי תשלום המזונות, ויש לקוות שהמציאות לא תוכיח אחרת.

ט. המשיבה היא יהודיה, לאחר שהתגיירה, ובכך יש כדי להוות זיקה משמעותית לארץ; הקטינים נולדו בארץ, ניתן להניח כי העברית היא שפתם העיקרית למצער מחוץ לבית אמם, וזו הסביבה המוכרת להם. לבי כואב על הגירת קטינים יהודים ישראלים מישראל. עם זאת כל מקרה לגופו, והגורמים המקצועיים שבחנו את מצבה של המשיבה, עמדו על המצוקה שבה היא נתונה, נוכח המאבק הממושך ושחיקת כוחותיה. בית המשפט לענייני משפחה התרשם, כי "המערער אינו מאפשר למשיבה לחיות כאן חיים נורמליים, והוא פוגע בזכויותיה היסודיות לחירות, לשלווה, לפרנסה ולכבוד", וכי המשיבה לא תוכל להמשיך ולחיות זמן רב בישראל, במציאות שבה המבקש מתנכל לה ומכביד על ניהול חייה. קשה מאוד להתעלם מכך. יוסף, כי המבקש אינו עומד בתשלום המזונות שנפסקו לחובתו, והמשיבה נתמכת על ידי אמה. בית המשפט אף לא התעלם זיקתם של הקטינים לישראל, והתרשם כי המשיבה תוכל לשמר את זהותם הישראלית-יהודית ואת שליטתם בשפה העברית. החשש הוא איפוא, כי הותרת הקטינים והמשיבה בישראל תוביל לסבל ולמצוקה, אשר בהכרח ישפיעו על רווחתם של הקטינים ועל טובתם. יש לקוות ולהניח, כי באנגליה, שם תהא למשיבה תמיכה משפחתית, חברתית וכלכלית, תוכל לדאוג לקטינים באופן מיטיב, ואולי ישובו ארצה בעתיד. נוסף לאלה, כי כעולה מפסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה, המבקש עמד מאחורי פרסומים שאינם אמת, ולאורך הדרך עשה שימוש בקטינים ככלי שרת במלחמתו, כלשון בית המשפט לענייני משפחה; כך, בין היתר הסריטם בהזדמנויות שונות במצלמה, כדי להוכיח טענותיו, חרף הנזק שנגרם להם מכך, והביא לרישום הערה בעניינם בפנקס פסולי החיתון. חוששני כי באלה אין אלא לתמוך במסקנה כי טובתם של הקטינים עם אמם, בנתון להסדרי קשר וראיה.

י. אשר לצו עיכוב היציאה מן הארץ סבורני, כבית המשפט המחוזי, כי צו עיכוב יציאה מן הארץ למשך כשנה אינו מידתי, ואינו עולה בקנה אחד עם זכותו של המבקש לחופש תנועה ולחירות. דומה, כי בית המשפט המחוזי איזן נכונה בין טובת הקטינים והצורך לאפשר למשיבה לפנות לערכאה מתאימה באנגליה להסדיר את עניינה לבין זכויותיו של המבקש.

יא. יש לקוות כי גם הסדרי הקשר והראיה יקוימו, לטובת הקטינים וגם הוריהם.

יב. אין בידי איפוא להיעתר למבוקש, וממילא גם לבקשה לעיכוב ביצוע.

ניתנה היום, כ"ט באדר ב' התשע"ד (31.3.2014).

ש פ ט